

Motion till riksdagen 2011/12:Fö238

av Peter Rådberg m.fl. (MP)

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

1 Sammanfattning

Det övergripande syftet med Miljöpartiet de grönas försvarspolitik är att skapa en säkrare värld. I enlighet med FN-stadgans principer har Sverige ett ansvar för att främja internationell fred och säkerhet. Miljöpartiet anser att Sverige ska förbli militärt alliansfritt. Sverige främjar inte världsfreden genom att söka medlemskap i Nato.

Miljöpartiet anser att Sveriges säkerhet måste ses i ett bredare perspektiv än enbart som ett eventuellt militärt hot mot vårt land. De hot som Sverige och våra grannländer står inför är svåra att förutsäga, och de är gränslösa och komplexa till sin natur. De behöver i första hand inte vara av militär natur utan kan handla om miljö- och klimatkatastrofer i olika former, grov brottslighet och terrorism. Hoten kan också vara it-relaterade i form av cyberattacker. Miljöpartiet anser att Sverige måste stå bättre rustat för den typen av hotbilder.

Att möta dessa icke-militära hot kräver i många fall ökade insatser från samhällets sida. Insatser som i många fall kommer att kosta mycket pengar. Men det står för oss helt klart att det inte är det militära försvaret som ska tackla dessa icke-militära hot. Det ska andra myndigheter göra. Nödvändigheten att ta sig an dessa hot understryker vikten av att omfördela kostnader från Försvarsmakten till andra sektorer för att möta de reella hoten mot vårt samhälle samt att investera i förebyggande åtgärder och sårbarhetsreducerande verksamhet, både i Sverige och i omvärlden.

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förslag till investeringsplan för Försvarsmakten under anslaget 1:3.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande på ramanslag 1:3.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande gällande investeringsplan för anslaget 1:3.
4. Riksdagen begär att regeringen omgående återkommer med ny materielredovisning för anslag 1:3.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslag 1:4.
6. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande på ramanslag 1:4.
7. Riksdagen begär att regeringen omgående återkommer med ny redovisning om bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslag 1:4.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inte får fatta något beslut rörande utveckling, uppgradering eller anskaffning av JAS 39 Gripen utan föregående riksdagsbehandling.
9. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt uppställning:

		Anslagsförändring		
Anslag		2012	2013	2014
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	-875	-900	-900
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	+40	+50	+60
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	-500	-550	-550
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	-500	-500	-450
1:5	Forskning och teknikutveckling	-55	-30	-15
1:8	Försvarets radioanstalt	-7	-66	-91
1:11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	-10	-10	-10
1:12	Försvarexportmyndigheten	-38	-39	-79
2:1	Kustbevakningen	+40	+40	+40
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	+40	+50	+60
	Summa	-1 865	-1 955	-1 935
	<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>			
1:1	Effektivisering av försvaret	-925	-950	-950
1:1	Nationella skyddsstyrkorna	+50	+50	+50
2:7	Arbete med cyberhot och IT-säkerhet	+30	+40	+50
	Civilförsvarsförbundet	+10	+10	+10

2.1 Vidga synen på försvarspolitiken

Sedan mitten av 1990-talet har den säkerhetspolitiska situationen förändrats radikalt i vår omvärld. Den hotbild som finns idag är inte i första hand av militär natur. Men trots att det inte föreligger något invasionshot mot svenskt territorium syftande till ockupation av hela eller delar av vårt land är försvaret fortfarande i sin huvudsakliga struktur utformat för ett sådant hot. Vi menar att beredskapen för att möta andra icke-militära hot måste förbättras.

Miljöpartiet har under lång tid konsekvent drivit linjen i försvarsutskottet och i riksdagens försvarsberedning om en vidgad hotbild. De hot som det svenska samhället står inför kan inte mötas med militära medel utan måste motverkas på en lång rad andra sätt.

Försvarsmakten står inför en rad stora utmaningar, både organisatoriska såväl som framtida säkerhetspolitiska utmaningar. Risken för skenande ekonomiska kostnader för både personalförsörjningen och materiel är stora. Vi noterar att regeringens underlag till riksdagen är undermåligt och det finns stora risker att soldatlönerna framöver tränger ut materielbudgeten. Riksdagen har fått väldigt lite information om ekonomin för det nya personalförsörjningssystemet. Regeringen hänvisar till en kommande proposition, men det hade varit önskvärt om informationen hade varit tillgänglig för riksdagen i och med presentationen av budgetpropositionen.

2.1.1 Förbandsverksamhet och beredskap 1:1

Miljöpartiet omprioriterar 875 miljoner kronor 2012 och 900 miljoner kronor de kommande två åren. Av dessa miljoner vill Miljöpartiet att Högkvarteret, som är alldeles för överdimensionerat, ska spara 60 miljoner kronor per år under tre år. Samtidigt vill vi överföra medel, 50 miljoner kronor per år, de kommande tre åren på de nationella skyddsstyrkorna, som är underfinansierade med tanke på deras numerär och viktiga samhällsskyddande uppgifter.

2.1.2 Fredsfrämjande förbandsinsatser 1:2

Miljöpartiet anser att det militära försvaret ska dimensioneras utifrån operativa behov och en realistisk hotbildsanalys. För överskådlig tid är dessa operativa behov deltagande i internationella krishanteringsuppgifter. Miljöpartiet anser att det är av vikt att Sverige ökar sin ambition att delta i fredsfrämjande verksamhet i FN:s regi. Aldrig någonsin har antalet svenska soldater, militär-observatörer och poliser i FN-tjänst varit så lågt som nu. Miljöpartiet prioriterar internationella insatser och ökar anslaget 1:2 med 40 miljoner kronor under 2012, 50 miljoner kronor år 2013 och 60 miljoner kronor 2014.

2.1.3 Anskaffning av materiel och anläggningar 1:3

Miljöpartiet anser att utgifterna för materielförsörjningen kan reduceras mer än vad regeringen aviserat. Miljöpartiet omprioriterar därför 500 miljoner kronor under 2012 samt 550 miljoner kronor vardera för år 2013 och 2014. Gällande framtida uppgradering och anskaffning av JAS 39 Gripen E/F har

Fel! Okänt namn på

regeringen inte redovisat de ekonomiska konsekvenserna för riksdagen och återfinns inte heller i Försvarens materielplan. Regeringen vältrar därmed över ansvaret för att finansiera JAS E/F på kommande riksdagar och skattebetalare. Miljöpartiet avslår bemyndigandet på investeringsplan gällande JAS 39 Gripen E/F, eftersom vi anser att innebörden av bemyndigandet strider mot regeringens egna materielförsörjningsstrategi.

Vidare avslår vi beställningsbemyndigandet för anslaget 1:3 på 46 miljarder kronor med hänvisning till att materielredovisningen inte uppfyller de krav som utskottet enigt har begärt. Regering bör snarast återkomma till riksdagen med ny redovisning av beställningsbemyndigandet.

2.1.4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar 1:4

Även på 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. ser vi problem med regeringens redovisning. Miljöpartiet vill spara 500 miljoner kronor för 2012 respektive 2013. År 2014 drar vi ner anslagsbeloppet med 450 miljoner kronor.

2.1.5 Forskning och teknikutveckling 1:5

Vi föreslår att anslaget minskas med 55 miljoner kronor år 2012 samt 30 miljoner kronor 2013. År 2014 sparar vi 15 miljoner kronor.

2.1.6 Försvarets radioanstalt 1:8

FRA fyller en viktig funktion i försvaret och tillvaratagandet av Sveriges säkerhetspolitiska intressen. Det är därför förståeligt att viss teknikutveckling måste ske. Miljöpartiet är för ändamålet berett att avsätta 16 miljoner kronor, vilket är en minskning i förhållande till regeringen med 7 miljoner kronor. För 2012 och 2013 minskar det med 66 respektive 91 miljoner kronor. Vi anser att 16 miljoner kronor är en rimlig årlig uppräkning.

2.1.7 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd 1:11

Anslaget används bland annat för Försvarets materielverks tillhandahållande av resurser inom teknik- och materielförsörjning för stöd till regeringen. Frågor som industrifrågor och exportstöd hör snarare hemma inom andra utgiftsområden. Miljöpartiet sparar på detta anslag 10 miljoner kronor per år de kommande tre åren.

2.1.8 Försvarexportmyndigheten 1:12

Miljöpartiet är av princip emot exportstöd till företag som tillverkar krigsmateriel och vill inte se att denna verksamhet ytterligare subventioneras av skattemedel. Miljöpartiet vill därför avveckla Försvarexportmyndigheten.

2.1.9 Kustbevakningen 2:1

Miljöpartiet tilldelar Kustbevakningen ökade resurser till dess operativa verksamhet, 40 miljoner kronor per år de kommande tre åren. Vi anser att Kustbevakningen utför många prioriterade uppgifter, t.ex. deras ständiga beredskap för sjöräddning och förebyggande arbete mot miljöbrott och sanering vid utsläpp samt kontroll av fiskeförbud. Dessutom deltar Kustbevakningen i internationella insatser med sina spaningsflyg.

2.1.10 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor 2:2

Anslaget används för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor. Miljöpartiet accepterar regeringens neddragning på anslaget 2:2. I Miljöpartiets stora satsning på icke-militära hot föreslår vi att 1 miljard kronor förs över från UO6 till UO20 till klimatanpassningsåtgärder. Totalt blir det 1 miljard kronor fördelat över tre år (350, 350 respektive 300) Vi kallar denna satsning för ”klimatanpassningsmiljarden”.

Syftet med klimatanpassningsmiljarden är att den ska administreras av länsstyrelserna där kommuner kan ansöka om bidrag för klimatanpassning, exempelvis åtgärder mot extrema väderhändelser som översvämningar och långsiktiga klimatförändringar. Vi vill också ge SMHI i uppdrag att ta fram en nationell klimatanpassningsstrategi med tydliga och uppföljningsbara mål och årtal som respektive sektor kan jobba mot.

2.1.11 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2:7

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fyller en viktig funktion i samhället. Bland annat ansvarar MSB för frågor om skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Vi tillför myndigheten 40, 50 och 60 miljoner de kommande tre åren, varav 10 miljoner årligen återförs till Civilförsvaret som fått se sina anslag kraftigt nedskurna de senaste åren. De övriga pengarna ska gå till åtgärder för att hantera cyberhot och it-säkerhet. MSB kan samordna och fördela anslag till lämpliga myndigheter.

2.2 Överföring till utgiftsområde 5

Reformeringen av försvaret måste fortsätta och anpassas efter de hotbilder som finns. Därför vill Miljöpartiet minska försvarets anslag och omfördela resurserna så att de på ett bättre sätt används till att stärka säkerheten i samhället.

2.2.1 UO5 ”Fredsmiljonen” 1:6

Regeringen har under de senaste åren skurit ner på anslaget till den så kallade fredsmiljonen, som administreras av Folke Bernadotteakademin. Sverige är en mycket stor exportör av vapen och neddragningen av fredsmiljonen sker

Fel! Okänt namn på

samtidigt som den borgerliga regeringen dessutom har skapat en särskild myndighet för att sälja ännu mer. Det sänder helt fel signaler. Ur fonden fredsmiljonen kan organisationer som arbetar med fredsfrämjande, nedrustning etc. söka medel. Miljöpartiet vill därför öka medlen till fredsmiljonen. Totalt 15 miljoner kronor fördelas över tre år.

2.2.2 UO5 Sipri 1:7

Stockholm International Peace Research Institute (Sipri) drabbades för något år sedan av en besparing på 5 miljoner kronor. Samtidigt fick institutet ett uppdrag att söka externa finansiärer. Fredsforskning är mycket prioriterat och Miljöpartiet menar att det är angeläget att fredsforskningen har en stabil finansiering och inte hänvisas till att arbeta i projektform. Vi återför därför 5 miljoner kronor i årets budget och lika mycket de kommande två åren.

2.2.3 UO5 Östersjösamarbetet och den nordiska dimensionen 1:11

Den nordiska dimensionen och Östersjösamarbetet är två fundament för vår säkerhet. Det ekonomiska samarbetet och varuflödet förväntas i närtid öka betydligt i vårt område och sjötransportsystemet kommer att öka i motsvarande grad. Oljetransporterna beräknas uppta en betydande del av transportererna. Cirka 80 procent av jordens handelsflöden går via sjöfart och binder samman länderna. Den strategiskt viktigaste faktorn när det gäller beroenden finns inom energiområdet. EU:s program om ”motorvägar till sjöss” kan vara en del av säkerheten för det ökade sjötransportsystemet i Östersjön. Men vi bör ta initiativ till att det byggs upp en oljeskyddsberedskap i anslutning till de planerade rutterna för oljetrafiken och detta bör ske i samverkan med övriga strandstater. Vi vill därför anslå 10 miljoner kronor för samverkan kring Östersjön.

Arktis och Barents hav får en allt större strategisk betydelse, ur både säkerhetssynpunkt, handelssynpunkt och miljöskyddssynpunkt. I takt med att isarna smälter öppnar sig både nya möjligheter och hot. Det är viktigt att vi står rustade att möta dessa utmaningar och att vi också är beredda att prioritera samarbetet allra högst i norr. Miljöpartiet förstärker därför de anslag som specifikt går till detta område med 10 miljoner kronor.

Stockholm den 5 oktober 2011

Peter Rådberg (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Esabelle Dingizian (MP)